

Gisela Pairó

Corredor de fons

Retrat de Joan Puigcercós

Col·lecció Retrats

Edicions Dau

Índex

Nota de l'autora	5
1. Del bressol de Catalunya	7
2. El cambrer independentista	19
3. Escola política al campus	31
4. L'ingrés a Esquerra	40
5. Reformar des de dins.	53
6. L'exili a Banyoles	65
7. Pont aeri	75
8. El negociador possibilista	91
9. Eleccions i pactes	106
Epíleg	120
Cronologia	125

8. El negociador possibilista

L'horitzó dels pactes

Amb una trucada expeditiva al socialista Miquel Iceta després que es donessin a conèixer els resultats electorals, en Joan Puigcercós, més o menys conscientment, encetava un procés negociador que unes setmanes més tard culminaria amb la signatura del pacte del Tinell. Per primer cop en els darrers vint-i-tres anys s'establia un govern progressista a Catalunya.

«Vaig trucar a l'Iceta i li vaig demanar:

–Com esteu?

–Mira, fotuts, em va respondre.

–Doncs no tireu la tovallola. Encara no està clar que pactem amb Convergència. Parlem-ne», li va advertir l'aleshores únic diputat d' Esquerra al Congrés i secretari general del partit.

A partir d'aquest moment, la formació independentista iniciava contactes formals amb els dos partits –Convergència i PSC – que havien obtingut un major número d'escons a les eleccions del 16 de novembre de 2003. Finalment, té lloc una exte-

nuant negociació encapçalada per en Joan Puigcercós i en José Montilla en els àmbits d'autogovern, finançament, benestar social, territori i medi ambient, educació i cultura. Potser per la capacitat que mostren els dos polítics de parlar un llenguatge negociador i possibilista, «se m'adjudica una amistat amb en Montilla que no tinc», puntualitza el dirigent republicà. «He de dir, però, que a diferència dels convergents, que no compleixen mai el que diuen, en Montilla compleix. Tinc aquesta relació paradoxal amb Convergència. En Mas i en Duran no han complert mai res del que hem parlat. Són maniobrerers. Canvien de parer. En Montilla si una cosa no la pot pactar, no la pacta. Jo prefereixo això. En Mas i en Duran et diuen que no pactaran, que no donaran suport a determinades qüestions, i al cap d'una setmana estan fent tot el contrari a Madrid”, manifesta contundent en Joan Puigcercós.

Els acords a què es van arribar aquell mes de desembre de l'any 2003 van obrir la porta de l'alternança política a Catalunya. «Amb la signatura del pacte del Tinell hi ha un triomf indiscutible que la gent no valora. És el triomf de la sociologia per sobre de la política. És a dir, si nosaltres no donàvem la possibilitat al PSC de governar Catalunya, estàvem emetent un missatge a una part molt important de Catalunya, que mai no podrien governar en aquest país, que la Generalitat era un vedat dels partits nacionalistes. S'estava arribant a un punt de saturació del catalanisme. Semblava que la Generalitat només la podien governar els nacionalistes, i donaven la raó a gent com l'Albert Boadella o en Francesc de Carreras, que diuen que aquest és un país de dues velocitats i que hi ha una mena d'apartheid. Això ha estat sempre mentida. Però no val només dir que és mentida. S'ha de demostrar. Fent President a en Maragall, i sent el Tinell un acord d'esquerres, vam trencar aquesta dinàmica. Vam aconseguir que una part important d'aquest país no se sentís exclosa.

Amb això no estic dient que en Pujol fes exclusivisme. Però sí que dic que el concepte de catalanisme és ara més obert. Això és una gran conseqüència del Tinell», reflexiona.

La crisi de Perpinyà

Va passar tota la tarda de dissabte endreçant la paperassa referent a la negociació del govern tripartit. Un cop tot estava en ordre, va marxar cap a Santa Maria d'Oló per passar un dia de descans amb la seva dona i els seus dos fills. Però aquell vespre de diumenge de gener del 2004, rep una trucada d'un periodista del diari ABC de Madrid. El posen al corrent de la notícia bomba que encapçalaria la seva edició de l'endemà: el flamant Conseller en Cap de la Generalitat de Catalunya, Josep Lluís Carod-Rovira, s'ha trobat amb dirigents d'ETA a Perpinyà, suposadament, segons apunta el rotatiu de Madrid, per negociar una treva. Li demanen a en Joan si vol fer declaracions. "Hauríeu de parlar amb el portaveu del partit, en Joan Ridao", reacciona en Joan. Cinc minuts més tard, en Ridao truca a en Puigcercós ben empipat: "Què en saps, d'això?". Decideixen parlar amb el Carod, perquè s'expliqui. Aquest els hi diu que tot està sota control i que l'endemà es veuran a la reunió de l'executiva del partit i els donarà totes les explicacions que calguin. En Carod arriba a les onze del matí a la seu d'Esquerra. Assegura que tot està resolt, que aquell mateix matí ha anat al Palau de la Generalitat, ha parlat amb en Pasqual Maragall, ha posat el seu càrrec a disposició del President i aquest l'ha rebutjat. En Joan Puigcercós no ho veu clar i els explica que, a Madrid, les coses no van així, que «en Maragall no podrà suportar la pressió del PSOE». Efectivament, veus dins i fora del PSOE demanen el cap d'en Carod.

«L'endemà al matí jo m'havia de trobar amb en Montilla a la Diputació de Barcelona per parlar de la situació creada. Quan estava a punt d'anar cap allà, rebo una trucada d'en Xavier Vendrell demanant-me que anés de seguida cap a Palau perquè en Maragall volia cessar a en Carod. Truco a en Montilla per cancel·lar la trobada i em contesta que ell també va cap a Palau. Ens reunim tots els consellers d'Esquerra, en Manel Balcells, home de confiança d'en Carod, en Josep Bargalló, en Xavier Vendrell i jo al voltant d'una taula rodona al despatx del conseller en cap. Intentem buscar una solució a la crisi. Proposo que algú parli amb en Joaquim Nadal, l'Antoni Castells i en Joan Saura per sol·licitar que el president Maragall ajorni la seva decisió fins a la tarda. En Maragall ens dóna quatre hores. Ens tornem a reunir al despatx del conseller en cap. La meua reflexió en veu alta va ser que no podia ser que haguéssim durat només 40 dies al govern. Havíem treballat molts anys per tenir un paper a la política catalana. Era un combat polític amb el PP. Nosaltres només érem una peça de la cadena, una fitxa d'un dominó. S'intentava debilitar-nos, de manera que, de rebot, sortís afeblit el govern de Catalunya, el PSC i, finalment, perquè repercutís negativament en el PSOE amb vista a les properes eleccions legislatives al Congrés dels Diputats. Vaig considerar que havíem de respondre amb un altre moviment de fitxa. Proposo que en Josep Lluís renunciï al seu càrrec per presentar-se com a cap de llista a les eleccions generals, tot i que, jo ja havia estat escollit com a cap de llista pel Consell Nacional del partit. La idea era no anomenar Conseller en Cap i que en Carod tornés a aquest càrrec després dels comicis espanyols. Aquelles eleccions havien de ser una revàlida. Si anaven bé, en Carod tornaria al Govern. En Carod demana temps per pensar-s'ho i finalment accepta, ja que ens trobàvem en una si-

tuació en què es trencava el govern. Ens reunim en Maragall, en Montilla, en Carod i jo. Els exposo la situació, i els sembla bé. Però en Montilla posa una condició: que esperi a tornar al govern després de les eleccions al Parlament Europeu. Vam acordar mantenir el silenci sobre aquest possible retorn. En Saura també va estar-hi d'acord, perquè volia preservar el govern. Quan uns dies més tard, ETA va anunciar una treva a Catalunya, em vaig veure desbordat. El mateix Carod decideix que en Josep Bargalló sigui conseller primer».

El linxament posterior del ja ex Conseller en Cap del Govern català seria virulent i continuat. «Ha tingut la mala sort de convertir-se en la bèstia negra de la política espanyola. Quan el dirigent del PNV, en Xavier Arzalluz, es retira, li toca el rebre a en Carod. S'han dit moltes coses injustes contra ell. I a més, sempre ha estat un polític molt focalitzat. Totes les seves accions i paraules es magnifiquen i això és un malviure. Cal tenir en compte també que sempre rep més atacs un candidat d'esquerres que un altre de dretes». «Aquesta pressió –explica en Joan –va anar creixent i els dies posteriors als atemptats de l'11-M a Madrid es va fer insuportable. Tothom ens mirava. La situació es va anar tornant cada cop més tensa, fins el punt que vam preveure un pla de fuga per evacuar la cúpula d'Esquerra. Corrien rumors de tota mena, com que se suspendrien les eleccions i es produirien detencions massives».

Vint-i-quatre hores

El relat de la primera crisi del Govern tripartit es produeix al cotxe de camí cap a Girona un vespre del mes de juliol. En Joan condueix. Se'l veu fresc i en forma. Acaba de tornar d'una ex-

cursió a l'Atlas marroquí i es troba relaxat. Ningú no diria que la nit anterior va acabar la feina a les tres de la matinada després d'una trobada amb militants de Gràcia; que aquest mateix matí hem esmorzat junts per continuar la nostra roda d'entrevistes; que després de poc més de mig hora, l'han arrencat de la cafeteria per atendre una entrevista amb un grup d'empresaris, que al migdia ha dinat amb un conegut articulista i sociòleg català i a la tarda s'ha reunit amb un directiu d'Aigües de Barcelona; que, en acabat, ha arribat a la seu del partit al carrer Villarroel, on ha estat treballant en diversos temes fins a les vuit del vespre, que hem posat rumb a l'autopista de Girona, l'AP-7. Un cop a Vilablareix, estem tant abstrets en la nostra conversa sobre la crisi iniciada amb la visita d'en Carod a Perpinyà, que se'ns passa la indicació del polisportiu de la localitat, on a les deu de la nit l'esperen més d'un centenar de militants per fer debats de proximitat en el decurs d'un sopar a base de pa amb tomàquet, embotit i amanides.

Comença l'acte. Cada diputat o dirigent destacat del partit a Girona, s'asseu a una taula amb prop d'una vintena de militants. M'ofereixen un lloc a la taula encapçalada per l'escriptora i diputada Maria Mercè Roca i per la també diputada i futura Consellera d'Acció Social i Ciutadania, Carme Capdevila, que amablement es presenta. La resta d'integrants de la taula també saluden de forma cordial. Durant el sopar, buiden el pap i expressen tot allò que els amoïna, parlen del que s'ha fet bé i d'allò en què s'hauria de continuar treballant, i de propostes que poden enfortir Esquerra amb vista a les eleccions del 1-N. Capdevila i Roca recullen aquestes opinions i, havent sopat, el portaveu de cada taula puja a la tarima central i les comparteix amb la resta d'assistents. Finalment, l'estrella de la nit surt entre aplaudiments a *l'escenari*. Silenci total. No porta cap paper a

la mà. En Joan Puigcercós inicia el seu discurs amb un to afable i reflexiu. Exposa els principals reptes que creu que té plantejats Catalunya. Per cada punt de la llista, suggereix una possible solució programàtica. Ja ha escalfat l'audiència i el seu discurs va pujant d'intensitat. De l'assossegament inicial ha passat de forma imperceptible a la passió controlada. Ha anat esquitxant el seu discurs de frases enginyoses. Ha aconseguit portar l'audiència al seu terreny. Finalitza la seva intervenció amb unes paraules plenes d'encoratjament, seguretat i positivisme amb vista als propers comicis. Entre forts aplaudiments baixa de la tarima i torna al seu lloc. Es clou l'acte i el pavelló d'esports de Vilablareix comença a buidar-se. En Joan s'ho pren amb calma. Xerra amb militants i càrrecs locals. És un dels últims a sortir. Ja passa de la mitjanit. Abans d'entrar al cotxe s'acomia d'un grup de dirigents destacats de la regió de Girona, entre ells, el seu president, en Jaume Sitjà, i el secretari de Política Territorial, diputat al Parlament de Catalunya i exalcalde de Ribes de Freser, en Pere Vigo. Un cop al cotxe es corda el cinturó i prosseguim la conversa que hem deixat a mitges en arribar a Vilablareix, mentre condueix per una autopista deserta. Arribem a Barcelona a quarts de tres del matí i la conversa encara flueix i pot donar per algunes hores més. Intentem buscar algun bar tranquil i discret on continuar aquesta entrevista informal. Proposa un bar a prop de Montjuïc on preparen «els millors còctels» de Barcelona. Està tancat, es clar! A vegades, costa d'entendre la calma nocturna que es respira a Barcelona. Incapaços de trobar cap altre bar a la zona decidim donar per acabada la jornada laboral. Ens acomiadem. Estic rebentada i, quan arribo a casa, no em costa gens quedar-me adormida. Com pot algú portar aquest ritme de vida?

La clau potser està en les paraules de Pedro Azpiazu, diputat del PNV al Congrés. «Joan es una persona que vive muy in-

tensament la política. Sempre està pensant en estratègia política, a la que dedica la major part de la seva vida. Jo li dic que és jove, que té temps, que el que no pot fer és oblidar que té coses importants, com la família. Hi ha que abstractar-se de la política. Estar metut en tots els fregats no és el cos que li aguanta! Imagino que no me farà cap cas». «El seu pragmatisme ha estat vital per avançar en l'elaboració de lleis estatals. La seva tàctica consisteix en deixar sempre camins oberts que li permetin negociar i arribar a acords. A més estableix bones relacions amb la resta de grups parlamentaris», comenta la Rosa Bonàs. Afegeix en Josep Vall que un dels principals actius polítics d'en Joan és la seva intuïció. «És capaç d'analitzar correctament una situació concreta, preveure la jugada i anticipar-se. En aquest sentit, s'assembla molt a Josep Tarradellas». Pedro Azpiazu afirma que en Joan «argumenta les seves posicions d'una manera contundent i sòlida, deixant de banda la retòrica. Està bé defensar les teves idees amb força, però saps que hi haurà qui cedirà, buscar un punt de trobada. I, en aquest sentit, per aconseguir acostar-se a alguns dels teus objectius polítics ha evitat mantenir posicions extremes o radicals». Aquest pragmatisme i l'esperança que, per primera vegada, un govern espanyol d'esquerra pogués plantejar-se un model d'estat descentralitzat, van marcar la seva aposta política a partir de la primavera del 2004 consistent a donar suport al govern del PSOE. «En la primera època del tripartit mantingué una relació estreta amb el PSOE», explica Pedro Azpiazu. «Ha estat una persona clau amb el grup socialista, perquè Esquerra eren els seus socis oficials. Un soci crític i incòmode a vegades, però que intentava defensar els interessos de Catalunya. Donava suport però demanava canvis».

Un cop polític dur

Va arribar el moment clau de negociar l'Estatut aprovat pel Parlament de Catalunya el 30 de setembre de 2005. Un dels moments polítics més dolços en tot el procés, segons confessa en Joan. «Però a partir d'aquell moment l'ambient a Madrid es torna irrespirable. El més dur va ser anar veient com a Madrid es configurava un escenari on el PP, la COPE, Antena 3, *La Razón*, *El Mundo* i *El País*, que és el que va jugar més fort, es mostraven totalment en contra de l'Estatut. Era testimoni que el PSOE no aguanyava aquesta pressió. Començaves a escoltar veus molt contràries dins el PSOE. Entre d'altres a Rodríguez Ibarra o Joaquín Leguina - que semblava un polític moderat, culte, cosmopolita i després el senties dient bestieses contra Catalunya. Veies que no ens en sortíem. Però és que si no ens en sortíem en aquell moment, no ens en sortiríem mai! És a dir, era enterrar la sensació que podíem trobar un punt intermedi entre el nostre independentisme i el seu unitarisme. No és que jo renunciés a l'independentisme, però volia trobar aquell punt en què poguéssim viure tots una mica millor. I tenir tranquil·litat durant un període de temps. Després ja veuríem com acabava tot. Però te n'adones que no hi ha res a fer. Que ells no estan disposats ni al pacte, ni al punt intermedi. Anava veient que el PSOE s'anava arrugant. Tot el dia gemegaven. La pròpia gent del PSOE ens deia que si forçàvem tant la màquina, acabaríem trencant a Zapatero. Quan jo crec que a les properes eleccions Zapatero treurà majoria absoluta, passés el que passés amb l'Estatut. Personalment, estava convençut que Zapatero seria més valent, però es va arrugar, va fer marxa enrere i es va tirar als braços del partit. Tot plegat va ser molt dur», confessa en Joan.

Segons expressa, estava convençut que en el pitjor dels escenaris, «retiraríem l'Estatut i esperaríem una ocasió millor. Pensava

que en Mas aguantaria». Afegeix que «els socialistes catalans van fer la seva feina aprovant l'Estatut del 30 de setembre. Després en Mas havia de fer la seva i no la va fer. Això pesarà molt entre la gent d' Esquerra quan es parli de futurs pactes. La gent el veu com un traïdor. Li costarà car. Si no és President, s'haurà acabat en Mas» vaticinava en Joan uns mesos abans de les eleccions de l'1 de novembre. «A mi m'importa ben poc el seu futur, el que de veritat m'importa, és que hem perdut una oportunitat molt important de posar-nos al dia». Però de seguida apareix la vena pragmàtica d'en Joan que manifesta que «una cosa que aprens en política és a no ser transcendent. A no dir mai “aquesta és l'última oportunitat i el no pactarem, etc”». Has d'aprendre a relativitzar perquè, l'endemà, el sol torna a sortir per a tothom. Tot és negociable fins a un punt, el que no pots dir és d'aquesta aigua no en veuré», afirma. Amb al pacte Mas-Zapatero, es refreda la bona relació que fins aleshores havia existit entre en Joan Puigcercós i el president del govern espanyol. Preocupat perquè la seva aliança amb Esquerra i el seu atreviment de fer cas d'algunes demandes importants dels partits catalans -excepte el PP –li passessin factura electoral, decideix fer marxa enrere. «En Zapatero té uns principis polítics que intenta complir, però després, quan xoca amb la realitat del seu partit i d'Espanya, li costa aguantar la pressió. Ho ha fet amb l'Estatut, amb la llei de Memòria Històrica, amb la lluita contra el frau fiscal... I amb els bascos podria passar el mateix. Però, si més no, té els principis polítics, que n'hi ha que no tenen ni això».

Fi d'un idil·li

Azpiazu, que va viure aquest procés com a espectador des del Congrés, reconeix que en Joan va lluitar dur per a aconseguir

un bon Estatut. «Pero las cosas luego salieron de otra manera y por ello, le pudo doler más el acuerdo entre Zapatero y Mas. Probablemente, se sintió defraudado y ese acuerdo trastocó la línea política que venía trabajando desde Madrid. Las cosas en política son así». Per la seva banda, el diputat republicà al Congrés Joan Puig, opina que a en Joan li ha tocat prendre decisions dures i en alguns moments ha estat massa generós: «Les expectatives creades pel PSOE no es van complir», explica, i afegeix que la relació amb el president del govern espanyol, José Luis Rodríguez Zapatero, va quedar molt tocada quan aquest va pactar amb en Mas «a la seva esquena». «En Joan va fer una aposta que no va prosperar. Era bàsicament un esforç de responsabilitat política que el PSOE no va respectar. Tenien dret a pactar amb Convergència, però ho podrien haver fet d'una manera diferent. Podria haver tingut una deferència cap a qui va oferir la seva capacitat negociadora», afirma.

«La nit del dissabte 21 de gener de 2006 en què es va gestar el pacte entre en Zapatero i en Mas -relata en Joan - em vaig posar a cuinar el dinar de l'endemà mentre esperava que el PSOE enviés una nova proposta de finançament per correu electrònic. A casa tothom dormia. Jo estava sol a la cuina de Santa Maria d'Oló fent un sofregit, amb la música posada. A dos quarts d'onze de la nit un periodista de Madrid m'envia un missatge i em demana: “¿Es verdad que ya hay pacto? “. En aquell moment, la meva intuïció em va dir que CiU i PSOE estaven reunits a la Moncloa. S'escampa el rumor i començo a rebre trucades de periodistes. A quarts de dotze de la nit rebo una trucada de Zapatero i em diu: “Bueno, quiero que sepas que he llegado a un acuerdo con Mas y hemos cerrado el tema de l'Estatut. Está muy bien. Ya verás como os gustará. Mañana os venís Carod y tu a la Moncloa. Comemos y nos hacemos la foto y cerramos el tema”. Jo

li demano: “¿Qué habéis acordado?”. I literalment em contesta: “Nada, chico, nada. Lo que había”. L’endemà, el diumenge 22 de gener vam anar a la Moncloa. Recordo que ens van portar un arròs de verdures. I va ser un dinar molt dur, en certs moments, fins i tot desagradable. Tenia la sensació que ells ja no estaven disposats a cedir res més, però que al mateix temps, ens volien dintre de l’acord. Em va semblar que no valoraven el que representava l’Estatut. Per a ells era una llei més. Arriba un moment que tenen tanta pressió del PP, que entenen la política com esquivar obstacles i aguantar quatre anys. Per a nosaltres, l’Estatut no era esquivar obstacles. Era una peça que ens permetia viure 25 anys amb una certa tranquil·litat, i no haver de dependre tant de Madrid. M’indignava quan veia que no arribàvem a cap acord i ens deien: “Venga, veniros a Moncloa, nos hacemos una foto, que Duran también vendrá”. Vaig demanar, al contrari, que quan anés a Moncloa no volia que hi haguessin fotògrafs a l’entrada i Zapatero em va dir: “¿Tan mal estoy que no te quieras ni fotografiar conmigo”. I jo: “Es que yo no he venido aquí a especular”. La relació amb Zapatero va quedar tocada. Hi havia fee-ling però amb l’Estatut es va trencar», admet en Joan. «Mentre públicament es distanciava, t’anava trucant per telèfon. Però a la fase final del projecte de l’Estatut, la relació ja es va deteriorar molt. El dia abans del referèndum de l’Estatut, jo vaig pujar el Pic Peric, a la Cerdanya, i quan ja estava a d’alt i tenia cobertura, em van començar a sortir trucades de Moncloa, i era ell: “Venga no os paséis y no cerréis puertas que esto va a ir bien, que va a haber mucha participación -deu li conservi la vista, remarca en Joan-, sed moderados, aceptad los resultados, tenemos que seguir trabajando mucho”. Ell mai no ha trencat relacions. Sempre ha donat corda. És aquesta dinàmica d’anar esquivant obstacles i completar els 4 anys. El rei d’això, sens dubte és Rubalcaba.

Esquivant obstacles, és l'amo», reconeix en Puigcercós, que diuen que manté una bona relació amb el Ministre de l'Interior: «Hi ha un *feeling* especial entre tots dos polítics. Dóna la sensació que s'aprecien i es respecten. Els agrada picar-se, i quan el Barça s'enfronta al Real Madrid els missatges de mòbil van i venen», explica una de les col·laboradores d'en Joan.

Amb qui sembla que connecta menys és amb el Ministre d'Economia, Pedro Solbes. «Sóc un dels pocs que li parla en català. Ell és valencià i catalanoparlant. Però ho porta malament. Ell ha vist que nosaltres no som uns eixelebrats. Ho ha reconegut en tots els fòrums. En matèria socioeconòmica nosaltres som un partit social demòcrata que no fa excentricitats com les de Izquierda Unida, que proposa una fiscalitat ecològica que obligaria a tancar la meitat d'empreses del país. Solbes és molt conservador i li ha preocupat més la imatge que no pas la política real. Ell assisteix a diferents fòrums empresarials i multinacionals i la idea d'Esquerra fa tanta por, que ha evitat deixar-se veure amb nosaltres. És molt centralista. Hem tingut unes enganxades importants pel tema del finançament sanitari. Amb ell sempre tenim la mateixa discussió: que no tots som iguals», manifesta en Joan.

L'hora dels retrets

A les acaballes del procés de negociació de l'Estatut al Congrés, la fotografia de la reunió Mas – Zapatero, anuncia el trencament definitiu entre el PSOE i Esquerra. Aquest distanciament es concreta en el discurs pronunciat per en Puigcercós durant el debat de política general al voltant del *Estado de la nación*. Inicia la seva intervenció reconeixent l'estratègia impulsada per Esquerra

en els darrers dos anys: “Recordará usted, señor Rodríguez Zapatero, cuando prometió solemnemente aprobar el Estatut que aprobara el Parlament de Catalunya. Durante dos años mi grupo parlamentario ha hecho un trabajo en esta Cámara, en el Pleno, en las comisiones y fuera del Pleno y de las comisiones, para crear una pista de aterrizaje del Estatuto catalán, para crear las condiciones de estabilidad para que esta propuesta catalana pudiera llegar a Madrid y usted pudiera hacer efectiva su palabra”. Continua explicant com el govern de José Luis Rodríguez Zapatero no va poder aguantar les investides de la dreta espanyola. “Ganó el Partido Popular sin ganar. Su estrategia del acecho, del acoso y del derribo funcionó, y el Partido Socialista dio marcha atrás con la colaboración, claro está, de una parte importante del Grupo Socialista que forzó una rebaja, un recorte, un cepillado. Lo dijo claramente el presidente de la Comisión Constitucional, don Alfonso Guerra: hemos cepillado el Estatuto de Cataluña, hemos cepillado de arriba abajo el Estatuto de Cataluña”. Li recorda que “la columna vertebral (de l’Estatut) era la financiación, porque cargarse de competencias sin financiación es un grave problema. Lo hemos experimentado durante veintitrés años en Cataluña: las competencias sin financiación acaban colapsando una administración”, i li adverteix que “la modernidad, señor Rodríguez Zapatero, sólo es posible si se supera el felipismo”. Durant el seu discurs recorda que “alguien negoció de espaldas al Parlamento de Catalunya”. I adverteix que: “Ya pasaremos factura en Cataluña, pero lo que Esquerra no va a permitir es el silencio de los corderos”. I prossegueix més endavant: “Esta fórmula que usted ha insinuado hoy aquí, esta fórmula clásica de que una parte de la izquierda española pacta (...) con el centro derecha periférico, es una receta antigua del siglo XX, no del siglo XXI, y no sirve para solucionar problemas estructurales,

sino que va a alimentar la imagen de la Cataluña insatisfecha y pedigrüena. Esperábamos, señor Rodríguez Zapatero, más comprensión y más solidaridad por parte de la izquierda española”, sentencia. Aquest parlament evidencia la distància que separa ja, Esquerra del PSOE. Las esperances dipositades en José Luis Rodríguez Zapatero perquè encarés un procés federalista de descentralització de l'Estat s'esvaeixen. L'aventura de l'Estatut s'ha acabat amb el vot negatiu d' Esquerra al Congrés dels Diputats i l'aprovació del text.

Per primer cop, el castellà deixa de ser un repte i brolla de manera fluida. Un Puigcercós decebut aconsegueix pronunciar un discurs fluid i contundent. En un dels debats més televisius de la legislatura, ja no li cal llegir. El que ha de dir ho porta ben gravat al cap. Aquest cop, ja no necessita guió. No existeix el pànic a quedar-se en blanc, que el perseguia cada cop que havia de fer un discurs en castellà. «Els discursos en català no els llegeixo mai. Però sí que, fins al debat de *l'Estado de la Nación*, llegia els discursos de Madrid. Però aquell dia em vaig desfogar».

«Amb la perspectiva que et dóna el temps, puc afirmar que el nostre no a l'Estatut, va ser una decisió correcta. Malauradament, però, que el temps ens doni la raó ja no serveix de res. Va ser una derrota de tot el país. No vam ser capaços d'aguantar el desafiament del PP a Madrid. Va haver-hi una gran genuflexió col·lectiva revestida d'un clima de sociovergència. Ens vam rebel·lar contra això. Ens vam plantar i això va comportar un desgast molt important per Esquerra».

*Participant en una
cursa atlètica (1987).*

*Una de les primeres intervencions
al Parlament de Catalunya (1992).*